

Motion till riksdagen 2019/20:1339

av **Betty Malmberg (M)**

Enskilda vägar och vägghållaransvar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nivån på ekonomiska schabloner vid överlåtelse av vägghållaransvar till enskilda vägar måste anpassas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att pausa Trafikverkets pågående handläggning av indragningsärenden samt överlåtelser av vägghållaransvar till dess att en rättssäker nationell rutin har implementerats och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I det förra riksmötets betänkande 2018/19:TU16 behandlades bland annat motioner som rörde förändringar i vägghållaransvar. Framför allt speglade dessa en oro för processen att vägar som idag kategoriseras som allmänna skulle komma att överlåtas på enskilda fastighetsägare. I utskottets ställningstagande hänvisades bland annat till att infrastrukturministern under 2018 hade gett lugnande besked i frågan och framfört att en allmän väg inte kommer att dras in såvida den ”inte längre behövs för det allmänna och åtgärden medför endast ringa olägenhet för bygden”. Detta är ett viktigt uttalande. I synnerhet som många kommuner, enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), upplever att ansvarsfördelningen mellan stat, kommun och enskild fastighetsägare i praktiken är otydlig och att omvandlingen av allmän väg till enskild inte alltid är förutsägbar.

I ovannämnda betänkande redovisas fler ståndpunkter från SKL. De menar till exempel: att Trafikverket i olika regioner hanterar frågor om överlåtelse av vägghållaransvar olika samt att Trafikverket inte alltid tar hänsyn till hur vältrafikerad en väg är och om vägen har ett stort allmänintresse. SKL efterlyste därför ett förtydligande av ansvarsfördelningen för Sveriges vägar, och betonade att indragning av allmän väg inte får innebära en övervältring av kostnader på kommunerna och enskilda fastighetsägare. För undertecknad låter detta högst rimligt. Då det kommer till dessa för landsbygden så

viktiga frågor är det ett anständighetskrav att det åtminstone finns tydliga rutiner samt att förslag till överlåtelser hanteras likvärdigt och sker rättssäkert i hela landet.

Länsväg 801 i Östergötland är ett talande exempel på ovanstående. Där har Trafikverket föreslagit att vägen ska föras över i enskild regi och överlåtas till en vägsamfällighet. Skälet som har angetts vid samrådsförfarande är att myndigheten måste spara pengar och att vägsträckan är lågt trafikerad. Då det sistnämnda ifrågasattes visade det sig inte stämma. Då uttalandet kontrollerades visade tvärtom Trafikverkets egna mätningar att länsvägen är klassad som högtrafikerad. Indragningsärendet och den efterföljande hanteringen blir därför märklig. Det är också märkligt att en statlig myndighet anger som skäl att väghållningen ska lämnas över i enskild regi för att myndigheten i sig måste spara pengar.

Rutinen vid indragningsärenden av allmänt underhåll är också märklig. Det kan nämligen ske på initiativ av tjänsteman:

- utan att någon ”ledningsgrupp” lägger förslag om att en väg ska dras in,
- utan en förundersökning som tar ställning till om vägen behövs för det allmänna eller ej, och
- utan att utreda om indragningen innebär ”mer än ringa olägenhet för bygden”.

Det visar sig också att den schablon för statsbidrag, räknat per meter, som Trafikverket använder, näppeligen kan användas för alla enskilda vägar. Då vägar med mycket trafik och högre standard kostar mer i underhåll än då det gäller att underhålla smala grusvägar. Detta måste därför ses över.

Det är som ”vägkamparna” Ingegerd och Hans Edman i Söderköping brukar säga: ”Att överlåta väghållansvaret till oss på landet för att vi ska hålla dessa särskilda vägar öppna för allmänheten och ”stockholmare på semester” rimmar illa, eller rimmar snarare inte alls, med alla politiska uttalanden om att värna landsbygden. Om (eller snarare när) landsbygdsbefolkningen tröttnar på att hålla sina särskilda vägar öppna för ”allmänheten” med allt vad det innebär av kostnader, arbetsinsatser och ansvar (som staten vältrar över på landsbygden), och börjar privatisera sina vägar – då är det svenska infrastrukturnätet illa ute. Då är vi snart tillbaka i grindslantens tidevarv...”

Trafikverkets nuvarande agerande och handläggning av indragningsärenden samt överlåtelser av väghållansvar är inte rimligt och måste pausas till dess att en rättssäker rutin har implementerats. Detta måtte riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)